

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 27/05-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. apríla 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Eduarda Bárányu a Lajosa Mészárosu prerokoval prijatú sťažnosť Ľudovíta Solára, K., zastúpeného advokátom JUDr. J. Č., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 34/1997 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 34/1997 p o r u š i l základné právo Ľudovíta Solára, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 34/1997 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. Ľudovítovi Solárovi p r i z n á v a primerané finančné zadostučinenie v sume 20

000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice II povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ľudovítovi Sol'árovi p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 7 953 Sk (slovom sedemtisícdeväťstopäťdesiattri slovenských korún), ktorú je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. J. Č.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 17. februára 2005 č. k. I. ÚS 27/05-13 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ľudovíta Sol'ára, K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 34/1997 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1. 1. Zo sťažnosti vyplynulo, že: *«Žalobca Mesto K. (ďalej len „žalobca“) sa svojou pôvodnou žalobou o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, doručenou na Okresný súd Košice II (...) dňa 11. 02. 1997 domáhal proti pôvodne žalovaným odporcom v 1. rade: Slovenská republika, zast. Okresným úradom K., odbor katastrálny, a v 2. rade: I. K., bytom v K., určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedených v katastri nehnuteľností, kat. úz. K. ako parcely č. 2347, č. 2348, č. 2349 ako aj stavieb na týchto nehnuteľnostiach. (...)*

Namietam, že napádané konanie vedené na Okresnom súde Košice II vo veci určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedené pod sp. zn. 29 C 34/1997, ktorého účastníkom v procesnom postavení odporcu som od februára 1999 (...), sa predovšetkým v období od 04. 05. 2001 do 21. 10. 2004, a napokon do podania tejto sťažnosti vyznačuje zbytočnými priet'ahmi (...), zapríčinené konajúcim súdom, spôsobené nedostatočnou

činnosťou, ba skôr nečinnosťou vo veci konajúceho súdu (...), čoho dôkazom je aj druh a malý počet vykonaných úkonov okresného súdu vo veci v označenom období, keď medzi vykonanými úkonmi okresného súdu je značný časový odstup, ale aj celková dĺžka právoplatným rozhodnutím neskončeného konania. Konanie okresného súdu nevykazuje znaky plynulého a efektívneho konania a postupu v prejednávanej veci a mám za to, že moje správanie nebolo také, ktoré by zapríčinilo zbytočné prieťahy v konaní alebo výraznejšie ovplyvnilo doterajšiu dĺžku namietaného konania. Domnievam sa, že predmetné konanie je možné charakterizovať ako konanie so zbytočnými prieťahmi, zapríčinené vo veci konajúcim súdom a ako také je treba ich pripísať plne na vrub a ťarchu konajúcemu súdu, ktorý zbytočné prieťahy v napádanom konaní spôsobil.

(...) Domnievam sa ale, že k zbytočným prieťahom v konaní nemuselo dojsť len nekonaním vo veci konajúceho súdu vo vyššie uvedených časových obdobiach (napríklad nenariadovaním pojednávania, podotýkam, že od februára 1999, resp. od 4. mája 2001 dodnes sa konalo vo veci iba jedno pojednávanie), ale aj takou činnosťou súdu, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníka konania. Samotné konanie súdu ešte nemusí znamenať, že ide o konanie bez zbytočných prieťahov. Základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov totiž nezodpovedá akýkoľvek (hoci aktívny) postup súdu, ale len ten, do ktorého sa premieta procesná zásada hospodárnosti súdneho konania, rešpektovanie ktorej je nevyhnutným predpokladom rýchleho a účinného poskytnutia právnej ochrany. (...)

Krajský súd v Košiciach vo svojom uznesení sp. zn. 13 Co 364/99 vytkol okresnému súdu, „že si nevyjasnil, čo je vlastne predmetom konania“. K vzniku zbytočných prieťahov podľa môjho názoru došlo aj pri odstraňovaní väd podania žalobcu, pretože okresný súd nepostupoval v súlade s OSP a preto ho musel krajský súd vyzvať na odstránenie týchto nedostatkov využitím § 43 ods. 1 OSP. Ďalej krajský súd vytkol okresnému súdu, že sa dopustil aj procesného pochybenia v tom, že nereagoval na procesný úkon žalobcu, keď ten svojím podaním zo dňa 25. 01. 1999, doručenom okresnému súdu dňa 09. 12. 1999 zobral späť žalobu a to v časti o určenie vlastníctva stavieb na parcelách č. 2348/5, 2348/6 a 2349.

(...) Už len skutočnosť, že predmetné konanie nie je doteraz právoplatne skončené vzhľadom na celkovú dĺžku napádaného konania, považujem za veľkú krivdu a nespravodlivosť. (...)

Od mesiaca február 1999 dodnes trpím pocitmi márnosti a nespravodlivosti sprevádzajúcimi porušovanie môjho základného práva na konanie bez zbytočných prietahov uvedomujúc si, že toto porušovanie môjho základného práva na konanie bez zbytočných prietahov nie je možné dostatočne vykompenzovať len konštatovaním porušenia môjho základného práva na konanie bez zbytočných prietahov, zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, prípadne prikázaním okresnému súdu, aby v napádanej veci konal bez zbytočných prietahov, preto z vyššie uvedených dôvodov sa domáham aj primeraného finančného zadosťučinenia. (...)»

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci samej takto rozhodol:

„1. Základné právo Ľudovíta Solára na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 34/1997 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice II prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 34/1997 konal bez zbytočných prietahov.

3. Ľudovítovi Solárovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 40.000,- Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ľudovítovi Solárovi priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 5.302,- Sk, (slovom päťtisícristodva slovenských korún), ktorú je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť advokátovi JUDr. J. Č., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. V. K., listom zo 16. marca 2005 sp. zn. Spr. 272/05 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu zo 4. apríla 2005.

2. 1. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení podal chronológiu úkonov okresného súdu v danej veci a keďže konanie vedené na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 29 C 34/1997 bolo predmetom viacerých rozhodnutí ústavného súdu (I. ÚS 199/04,

III. ÚS 369/04, II. ÚS 8/05, I. ÚS 27/05), predseda okresného súdu pripojil k danej veci aj svoje vyjadrenia z 26. októbra 2004, ako aj z 27. januára 2005 a uviedol nasledovné relevantné skutočnosti:

„(...) netrvám na tom, aby ústavný súd konal o veci samej na ústnom pojednávaní a súhlasím s upustením od neho. (...)

- predmetný spor možno hodnotiť ako skutkovo náročný už s ohľadom na jeho predmet a nutnosť vykonať rozsiahle dokazovanie pri potrebe zabezpečenia procesných podmienok pre konanie vo veci vzhľadom na vysoký počet účastníkov daného konania.

- (...) je nutné pripustiť, že v danom konaní k určitým prieťahom došlo.

- posúdenie zbytočnosti vzniknutých prieťahov ponechávam na zváženie ústavnému súdu; z môjho pohľadu by bolo možné prieťahy považovať za zbytočné len v tom prípade, ak by na tunajšom súde boli vytvorené také podmienky, ktoré by sudcom umožňovali aspoň pri vynaložení maximálneho úsilia, ktoré od nich možno požadovať, konať a rozhodovať vo všetkých pridelených veciach plynulo“.

2. 2. Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu predsedu okresného súdu uviedol tieto podstatné skutočnosti:

„(...) ad. 1) Ako právny zástupca sťažovateľa v prípise ústavného súdu určenej lehote zaujímam k vyjadreniam predsedu okresného súdu vo vyššie uvedenej veci nasledovné stanovisko, ktoré predkladám ústavnému súdu: (...) Predseda okresného súdu hodnotí spor ako skutkovo náročný... S týmto hodnotením sa zásadne nemôžem stotožniť, považujem ho za účelové. Mám za to, že neexistuje taká okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver takej skutkovej (faktickej) zložitosti posudzovanej veci, ktorá by mohla negatívne ovplyvniť jej doterajší priebeh, no najmä dĺžku konania.

Hoci faktickú zložitost' veci je niekedy rozumné predpokladať, aj keď sa nazdávam, že v tomto spore nejde práve o takúto situáciu (vzhľadom na počet a druh nehnuteľností, o ktoré ide, počet účastníkov konania), zodpovedajúcou prípravou samotného pojednávania, ako aj uplatnením § 43 Občianskeho súdneho poriadku táto môže, ale nemusí predstavovať výraznejšie predĺženie konania. Som toho názoru, že okresný súd si pojednávania nepripravil zodpovedne a nevyužil dôsledne ust. § 43 OSP pred tým, ako vo veci určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam meritórne rozsudkom rozhodol. (...)

Pre úplnosť dodávam, že takéto konania nie sú ničím neobvyklým v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a predstavujú stabilnú a dosť frekventovanú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Mám za to, že skutková zložitosť, resp. náročnosť veci, ako ju hodnotí predseda okresného súdu, nemala mať v posudzovanom prípade vplyv na vznik zbytočných prietahov v konaní. Súhlasím len s tvrdením predsedu okresného súdu, že na strane žalovaných je vysoký počet účastníkov daného konania, z ktorých niektorí v priebehu konania zomreli alebo zmenili trvalé bydlisko, čo sčasti mohlo objektívne nepriaznivo ovplyvniť dĺžku posudzovaného konania. Ale ani skutková náročnosť danej veci, ako ju hodnotí predseda okresného súdu a ak ju takto posúdi aj ústavný súd, však nemôže ospravedlniť doterajšiu dĺžku konania.

Pokiaľ ide o právnu zložitosť veci, mám za to, že ani po právnej stránke nejde o vec komplikovanú a zložitú, a to i s prihliadnutím na to, že vo veci už vyslovil názor nariadený súd. Právna zložitosť sporu nezbavuje sudcu ústavnej zodpovednosti za prietahy v konaní, zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, nedokonalým poznaním obsahu samotnej podstaty veci, odbornou nepripravenosťou na pojednávanie (poznámenávam, že odvolací Krajský súd v Košiciach v uznesení vytkol súdu prvého stupňa, že si nevyjasnil, čo je vlastne predmetom konania), neodborným využitím času určeného na pojednávanie, neodborným vedením jednotlivých pojednávaní a nariadovaním dokazovania bez náležitého zistenia procesne významných skutočností pre toto dokazovanie.

Čo sa týka chronológie procesných úkonov, uvedených vo vyjadreniach predsedu okresného súdu, v zásade sa s ňou stotožňujem. Aj táto však dokazuje, že od 4. mája 2001 okresný súd vo veci nekonal riadne a rýchlo, ale pomaly a zdĺhavo so zbytočnými prietahmi, keď v obdobiach označených v sťažnosti nekonal vôbec, bol nečinný alebo jednotlivé procesné úkony vykonal vo veľkých časových odstupoch. Posledný úkon vykonal okresný súd 28. januára 2005, keď vydal pokyn na zistenie okruhu dedičov po odporkyni v 45. rade, odporcovi v 35. rade, odporcovi v 15. rade a odporcovi v 20. rade. Uvedeným záznamom (č. I. 340) napádaný spis končí. (...)

Mám za to, že sťažovateľ svojím správaním neprispel k prietahom v konaní. (...)

Nesúhlasím a nemôžem akceptovať vyjadrenie predsedu okresného súdu, že z jeho pohľadu by bolo možné prietahy považovať za zbytočné len v tom prípade, ak by na tunajšom súde boli vytvorené také podmienky, ktoré by sudcom umožňovali aspoň pri

vynaložení maximálního úsilia, ktoré možno od nich požadovať, konať a rozhodovať vo všetkých pridelených veciach plynulo. V tejto súvislosti chcem upozorniť na to, že predseda okresného súdu vo svojich odpovediach na sťažnosti iných sťažovateľov uvádzal, že vzniknuté prieťahy v konaní boli spôsobené predovšetkým objektívnymi dôvodmi, a to zmenou zákonnej sudkyne v danom konaní po nástupe JUDr. V. K., ktorá vo veci konala, na materskú dovolenku, ako aj enormnou zaťaženosťou oboch vo veci konajúcich sudkýň.

Ani týmito argumentmi okresného súdu nie je možné odôvodniť a ospravedlniť zbytočné prieťahy v konaní.

Nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, že sa za tým účelom Okresným súdom Košice II prijali včas a adekvátne opatrenia.

Okresný súd vo svojom vyjadrení neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné usudzovať, že v danej veci ide práve o takýto prípad. (...)

Napokon poznamenávam, že napádané konanie pred okresným súdom trvá ako také od februára 1997, pričom sťažovateľ je jeho účastníkom od februára 1999, čo možno už len na základe tejto skutočnosti považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Takáto zdlhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate.

ad. 2) Zároveň oznamujem ústavnému súdu, že v zmysle § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov netrvám na tom, aby senát ústavného súdu konal o veci samej č. k. I. ÚS 27/05-13 na verejnom ústnom pojednávaní a súhlasím s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania v tejto veci.

ad. 3) Oznamujem ústavnému súdu, že si uplatňujem trovy právneho zastúpenia sťažovateľa Ludovíta Solára v konaní pred ústavným súdom v predmetnej veci.

Zároveň v súvislosti s týmto mojím podaním na ústavný súd (stanoviskom k vyjadreniam predsedu okresného súdu) upresňujem petit sťažnosti v časti týkajúcej sa trov právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom nasledovne:

4) Eudovítovi Sol'árovi priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky v sume 7.953.- Sk, slovom sedemtisícdeväťstopäťdesiattri slovenských korún, ktorú je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť advokátovi JUDr. J. Č. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu. (...)“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností, z písomných vyjadrení účastníkov konania a zo spisu okresného súdu sp. zn. 29 C 34/97 ústavný súd zistil nasledovný relevantný priebeh a stav predmetného konania:

Návrhom doručeným okresnému súdu 11. februára 1997 (spolu s návrhom na vydanie predbežného opatrenia) sa mesto K., zastúpené primátorom mesta, domáhalo určenia vlastníctva ku v návrhu označeným nehnuteľnostiam.

Na pojednávaní konanom 27. februára 1997 bol návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietnutý (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 1. apríla 1997).

Na pojednávaní konanom 9. júna 1997 bolo navrhnuté pristúpenie ďalších účastníkov do konania na strane odporcov a pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Dňa 10. júla 1998 bolo vydané uznesenie o pripustení vstupu odporcov v 3. až 5. rade do konania.

Uznesením z 8. februára 1999 okresný súd pripustil vstup do konania odporcov v 6. až 53. rade (okrem iných aj sťažovateľ'a).

Na pojednávaní konanom 8. marca 1999 bol vyhlásený rozsudok č. k. 29 C 34/97-124, ktorým bol návrh mesta K. zamietnutý.

Proti rozsudku z 28. apríla 1999 podal navrhovateľ odvolanie.

Dňa 14. júna 1999 podal navrhovateľ návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorý okresný súd 13. júla 1999 zamietol. Proti uzneseniu o zamietnutí návrhu podal navrhovateľ 3. augusta 1999 odvolanie.

Dňa 18. októbra 1999 bol súdny spis predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaniach.

Dňa 4. mája 2001 bol súdny spis vrátený okresnému súdu spolu s uznesením krajského súdu č. k. 13 Co 364/99-197 z 19. februára 2001, ktorým bol prvostupňový rozsudok zrušený a v rozsahu zrušenia bola vec vrátená na ďalšie konanie.

Dňa 4. marca 2002 bol daný pokyn na doručenie rozhodnutia krajského súdu účastníkom konania a bola vypracovaná výzva navrhovateľovi na doplnenie jeho návrhu v zmysle zrušujúceho uznesenia krajského súdu.

Doplňujúce podanie navrhovateľa bolo doručené 10. mája 2002 okresnému súdu a 30. júla 2002 bolo zaslané na vyjadrenie odporcom.

Dňa 10. marca 2003 bol určený termín pojednávania na 9. apríl 2003. Pojednávanie bolo pre chorobu konajúcej sudkyne odročené na neurčito.

Z dôvodu nástupu vo veci konajúcej sudkyne na materskú dovolenku (3. november 2003) boli jej nevybavené veci prevedené do súdneho oddelenia inej sudkyne, ktorá 21. októbra 2004 dala pokyn na zisťovanie adries trvalých pobytov tých účastníkov, ktorým sa predchádzajúce zásielky nepodarilo doručiť.

K návrhu na začatie konania pred ústavným súdom bola pripojená „*Sťažnosť na postup súdu pre prieťahy v konaní*“ z 27. augusta 2004 adresovaná predsedovi okresného súdu a jeho odpoveď sp. zn. Spr. 23104/04 zo 14. septembra 2004 na túto sťažnosť, v ktorej uviedol:

„... Po prešetrení som zistil, že Vaša sťažnosť je dôvodná.

Po oboznámení sa s predmetným spisom som zistil, že po jeho vrátení Krajským súdom v Košiciach v konaní skutočne vznikli prieťahy.

Uvedená situácia bola spôsobená predovšetkým objektívnymi dôvodmi, a to zmenou zákonnej sudkyne v danom konaní po nástupe JUDr. V. K. na materskú dovolenku, ako aj enormnou zaťaženosťou oboch zákonných sudkýň.

Konajúca sudkyňa JUDr. J. M. bola s Vašimi sťažnosťami oboznámená a priebežnosť predmetného konania budem sledovať do jeho právoplatného skončenia.“

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prier'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prier'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prier'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie

účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 34/1997 došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. Pokiaľ ide o zložitost' veci, ústavný súd sa čiastočne stotožňuje s názorom okresného súdu, že predmetný spor možno hodnotiť ako skutkovo náročný *„s ohľadom na jeho predmet a nutnosť vykonať rozsiahle dokazovanie pri potrebe zabezpečenia procesných podmienok pre konanie vo veci vzhľadom na vysoký počet účastníkov daného konania.“* Aj keď z právneho hľadiska spor „o určenie vlastníctva“ tvorí súčasť štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov, z faktického hľadiska je potrebné akceptovať, že na náročnosť konania vplývali od februára 1999 veľký počet žalovaných (pôvodne 53), ako aj ich zmeny, ku ktorým došlo v dôsledku úmrtia niektorých žalovaných v priebehu konania. Táto skutočnosť vyžadovala od okresného súdu, aby počas konania neustále upresňoval ich okruh a zisťoval stav dedičských konaní, čo objektívne mohlo ovplyvňovať dĺžku konania. Doterajšia celková dĺžka konania však podľa názoru ústavného súdu nebola závislá od faktickej zložitosti napadnutého konania.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka napadnutého súdneho konania na strane žalovaných, zo spisu vyplýva, že sa stal žalovaným vo februári 1999. Ústavný súd konštatuje, že správanie sťažovateľa od tohto dátumu v zásade žiadnym spôsobom neprispelo k zbytočným prietahom v označenom konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej občianskoprávnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu (činnosť okresného súdu hodnotil iba od obdobia, keď sa sťažovateľ stal účastníkom konania).

Vychádzajúc z predloženej sťažnosti a k nej pripojených dokumentov, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd konštatoval zbytočné prietahy v období od 4. mája 2001 (vrátenie súdneho spisu okresnému súdu) do 4. marca 2002 (výzva pre navrhovateľa), t. j. v trvaní desiatich mesiacov, v období od 9. apríla 2003 (termín neuskutočneného pojednávania) do 21. októbra 2004 (pokyn na zisťovanie adres pobytu účastníkov), t. j. v trvaní vyše osemnástich mesiacov, spolu v trvaní vyše dvadsiatich ôsmich mesiacov, t. j. vyše dvoch rokov a štyroch mesiacov, keď bol okresný súd nečinný.

Obranu okresného súdu spočívajúcu v personálnych problémoch a v neúmernom pracovnom zaťažení sudcov, ktoré mali byť objektívnou príčinou spôsobujúcou prietahy v konaní, ústavný súd neakceptoval. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99, III. ÚS 17/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietahov.

5. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 40 000 Sk z dôvodov, že *„od mesiaca február 1999 dodnes trpím pocitmi márnosti a nespravodlivosti sprevádzajúcimi porušovanie môjho základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa cit. ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané vo výške 20 000 Sk.

Z uvedených dôvodov o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania vo výške 7 953 Sk z dôvodu trov jeho právneho zastúpenia.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prípravu a prevzatie zastúpenia a podanie sťažnosti 8. februára 2005 a podanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu 4. apríla 2005). Za tri úkony vykonané v roku 2005 patrí odmena v sume trikrát po 2 501 Sk a režijný paušál trikrát po 150 Sk (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 7 953 Sk.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2005